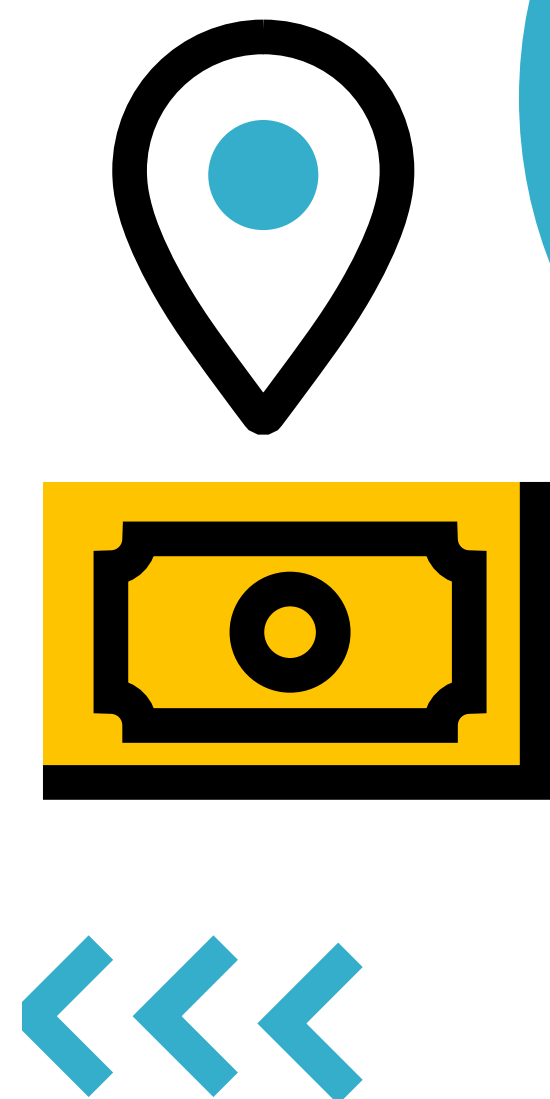

Ukraina Przewodnik po rynku

Spis treści

Zanim podejmiesz współpracę z kontrahentem z Ukrainy	3
Warto wiedzieć	4
Ważne uwagi dotyczące zawierania i realizacji umów	8
Formy działalności przedsiębiorców	11
Wojna	12
Windykacja polubowna	17
Odsetki za zwłokę	19
Termin przedawnienia roszczeń o zapłatę	20
Postępowanie sądowe	21
Postępowanie egzekucyjne	24
Postępowanie upadłościowe i restrukturyzacyjne	26

Zanim podejmiesz współpracę z kontrahentem z Ukrainy

Zweryfikuj kontrahenta

Na etapie podejmowania współpracy z kontrahentem z Ukrainy konieczne jest zachowanie ostrożności i dokładna jego weryfikacja w oficjalnym państwowym rejestrze ukraińskich firm.

Warto wiedzieć

Ukraina ma dobrze rozwinięte cyfrowe rejestry publiczne, w tym:

- Rejestr Sądowy
- Rejestr Obciążeń
- Rejestr Spółek i Przedsiębiorców Prywatnych
- Rejestr Nieruchomości

Jednolite Rejestry Państwowe (Rejestr Firm i Przedsiębiorców Prywatnych oraz Rejestr Nieruchomości) są tworzone przez uprawnionych urzędników państwowych i notariuszy umieszczonych na liście zatwierdzonej przez Ministerstwo Sprawiedliwości.

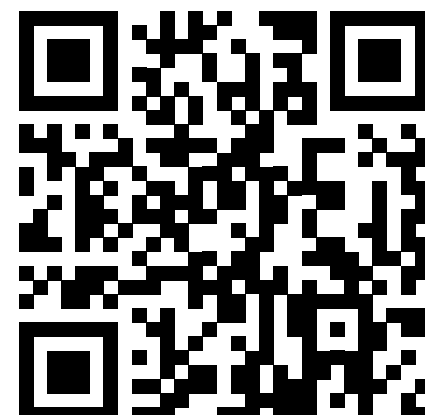
Przed podjęciem współpracy i realizacją transakcji z kontrahentem z Ukrainy warto przeprowadzić wywiad gospodarczy i środowiskowy oraz zweryfikować jego powiązania z Białorusią lub Rosją. Za naruszenie nałożonych na te państwa sankcji grożą wysokie kary finansowe oraz odpowiedzialność karna.

Warto wiedzieć

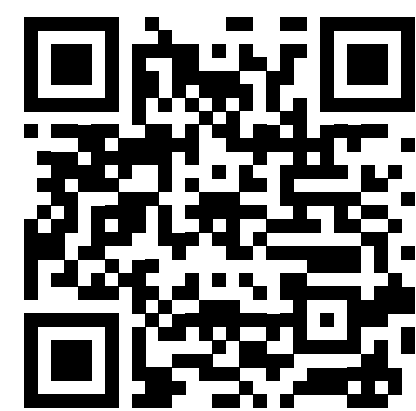
Część wniosków i dokumentów może być podpisana podpisem elektronicznym. Poprawność podpisu można sprawdzić na poniższych stronach:

[Tutaj](#)

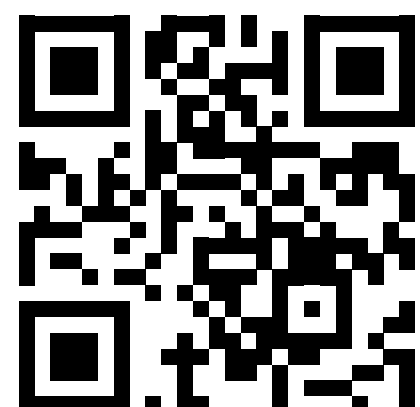
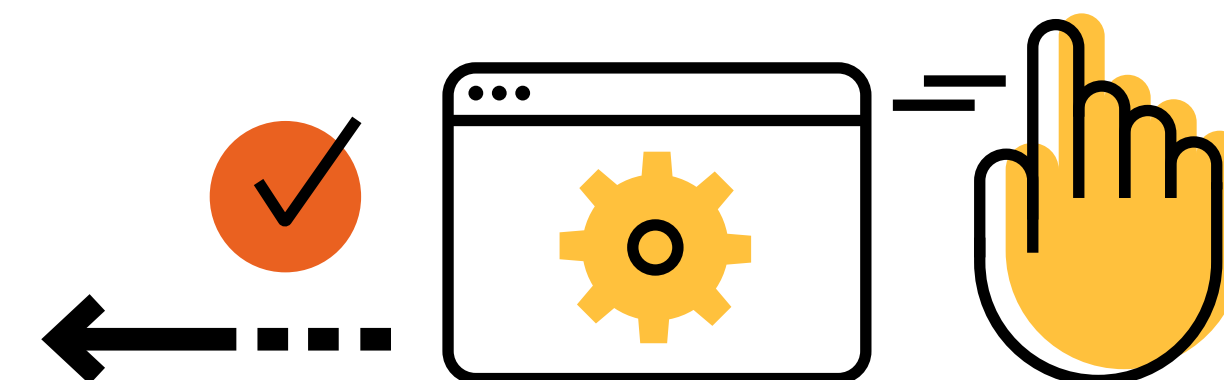
[Tutaj](#)

[Tutaj](#)

Portale internetowe do weryfikacji kontrahentów

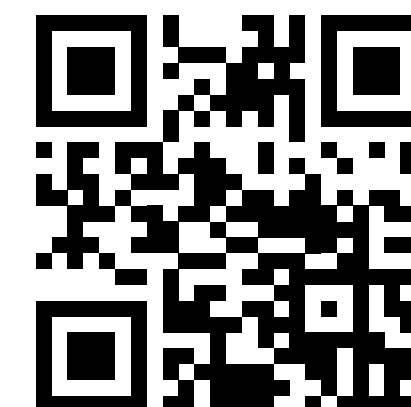
[Tutaj](#) znajdziesz bazę aktualnych informacji o przedsiębiorstwach

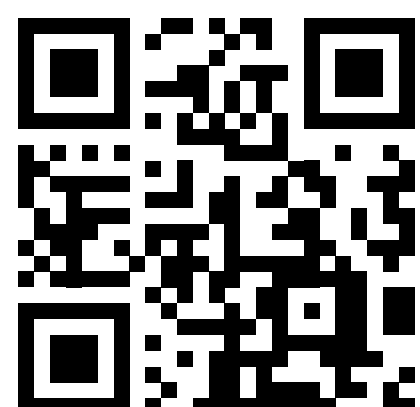
[Tutaj](#) znajdziesz rejestr spraw sądowych

[Tutaj](#) znajdziesz informację o upadłości

[Tutaj](#) znajdziesz informację o upadłości

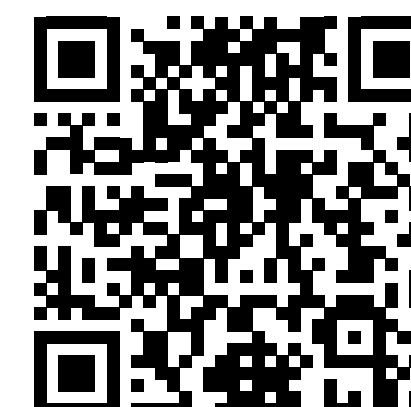
[Tutaj](#) znajdziesz rejestr podatników VAT

[Tutaj](#) znajdziesz rejestr spraw sądowych

[Tutaj](#) znajdziesz informację o upadłości

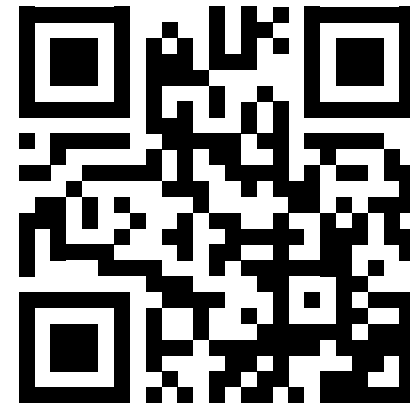

[Tutaj](#) znajdziesz informację o upadłości

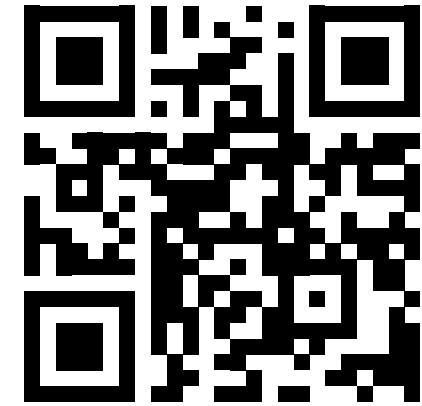
Dodatkowe narzędzia do weryfikacji kontrahentów

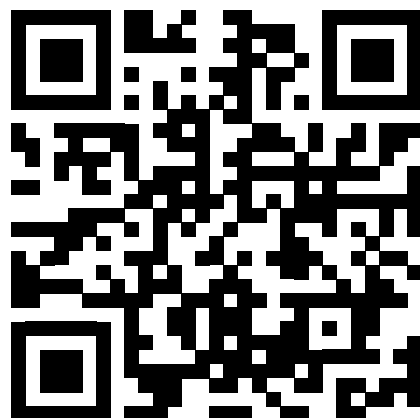
[Giełda](#) papierów wartościowych

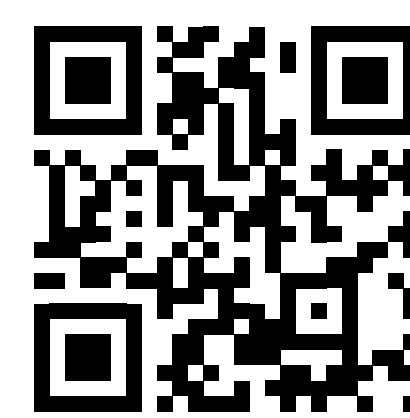
[Narodowy](#) Bank Ukrainy (NBU)

[EKA](#) - odpowiednik KUKE S.A. w Ukrainie

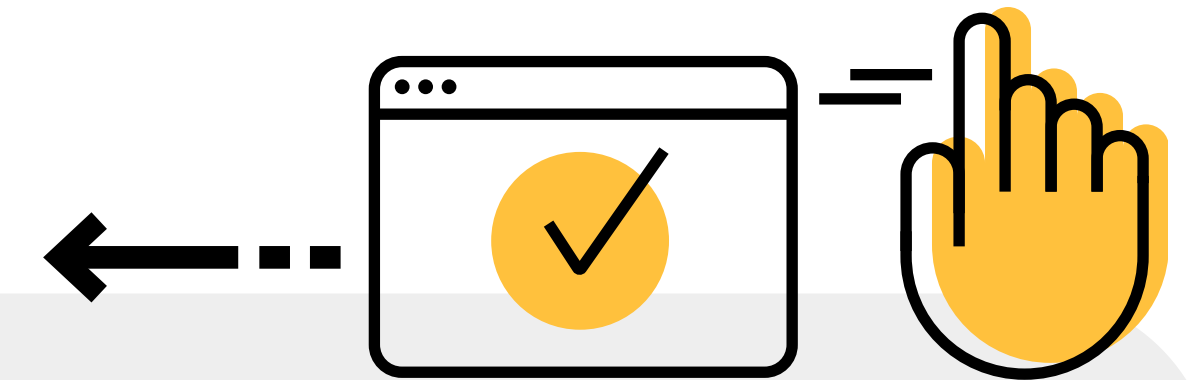
[Rejestr](#) osób pociągniętych do odpowiedzialności za korupcję

[Informacji](#) o kontrahencie mogą udzielić polsko-ukraińskie izby handlowe

[Postanowienia](#) Rady Ministrów Ukrainy odnośnie realizacji importu

Można też wystąpić do Ambasady RP w Kijowie z zapytaniem o konkretny podmiot lub skorzystać z usług wywiadowni gospodarczej. Najlepszym rozwiązaniem może się jednak okazać ubezpieczenie swoich należności. Wówczas pełna weryfikacja kontrahenta przeprowadzona jest przez KUKE.

Ważne uwagi dotyczące zawierania i realizacji umów

Pamiętaj o:

- zawarciu pisemnego kontraktu, co wynika z postanowień Konwencji Narodów Zjednoczonych o umowach międzynarodowej sprzedaży towarów, Wiedeń, 11.04.1980 r.
- podpisaniu kontraktu przez osoby umocowane do reprezentacji
- właściwym opisanu przedmiotu umowy - sprzedawanego towaru lub świadczonej usługi
- określeniu praw i obowiązków stron
- ustaleniu ceny lub wynagrodzenia za świadczoną usługę albo wskazaniu podstawy do jej wyliczenia
- określeniu terminu trwania umowy (data, warunki jej zakończenia)

Rekomendujemy:

Podpisanie kontraktu w trzech jednobrzmiących egzemplarzach - niezbędne są oryginały - dwa egzemplarze dla klienta, jeden dla kontrahenta.

Pamiętaj, że wszelkie zmiany w treści kontraktu również wymagają formy pisemnej pod rygorem nieważności!

Przy podpisywaniu kontraktu rekomendujemy

- świadomy wybór sądu oraz prawa – zarówno prawo, jak i jurysdykcja powinny być wskazane w umowie w sposób tożsamy, tzn. jeżeli jest zapis na sąd polski, to powinno być w umowie zapisane prawo polskie; albo odwrotnie, jeżeli jest zapis na sąd ukraiński, to powinien znaleźć się w tej umowie zapis na prawo ukraińskie
- ustalenie praw i obowiązków poszczególnych stron, w szczególności warunków dostaw oraz warunków i terminów płatności
- zastrzeżenie, że w przypadku rozwiązania umowy lub upływu terminu obowiązywania umowy strony zobowiązują się do wykonania obowiązków powstałych w czasie jej trwania

Dodatkowe niezbędne dokumenty do kontraktu

- zamówienia
- faktury eksportowe (warto rozważyć wystawienie faktur w dwóch językach z zastosowaniem języka ukraińskiego)
- dokumenty przewozowe
- dokumenty celne

Ważne: wszystkie dokumenty handlowe muszą być spójne z zapisami kontraktu!

Formy działalności przedsiębiorców

Istnieją trzy podstawowe i najczęściej wybierane formy prowadzenia działalności gospodarczej w Ukrainie:

- Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (TOB/TOW - Товариство з обмеженою відповідальністю)
- Przedstawicielstwo przedsiębiorcy zagranicznego (Постійне представництво іноземної компанії - stałe przedstawicielstwo spółki zagranicznej)
- Jednoosobowa działalność gospodarcza (ФОП/FOП - Фізична особа-підприємець, czyli osoba fizyczna - przedsiębiorca), która może zostać założona tylko przez osobę posiadającą rezydencję podatkową w Ukrainie

Wojna

Stan wojenny w Ukrainie

- wprowadzony został 24.02.2022 r. przez prezydenta Ukrainy Wołodymyra Zełenskigo na terytorium całego kraju w związku ze zbrojną napaścią Rosji
- oparty na konstytucji Ukrainy oraz na prawie stanu wojennego
- umożliwia wprowadzanie ograniczeń w zakresie praw i wolności podmiotów prawnych

Wojna - ciąg dalszy

Przedsiębiorcy współpracujący z zagranicznymi partnerami powinni brać pod uwagę większe ryzyko wystąpienia problemów z płatnościami, a także trudności związane z odzyskiwaniem należności z powodu trwającej wojny, w szczególności na wschodnich terytoriach kraju. Niestabilna sytuacja polityczna i ekonomiczna w kraju sprawia, że wiele ukraińskich firm może mieć problemy z zachowaniem płynności finansowej i terminowym regulowaniem swoich zobowiązań. Weryfikacja wiarygodności ukraińskiego partnera jest utrudniona.

Moratorium płatnicze

Ze względu na dynamiczną sytuację przed każdą transakcją należy zweryfikować czy aktualnie nie obowiązuje moratorium płatnicze.

Pod pojęciem moratorium płatniczego należy rozumieć **ograniczenie możliwości transferu należności**, mających stanowić zapłatę za towar/usługę.

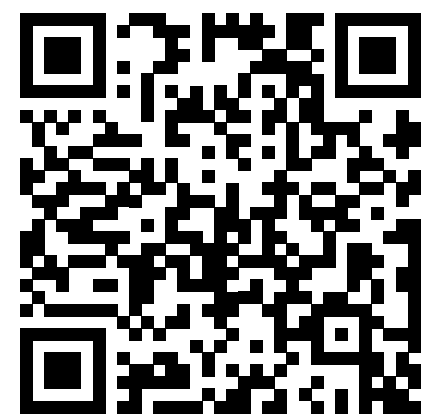
W celu utrzymania stabilności gospodarki w trakcie stanu wojennego Narodowy Bank Ukrainy (NBU) w lutym 2022 r. wprowadził takie moratorium. Jego skutkiem było m.in. zaprzestanie (z niewielkimi wyjątkami) regulowania przez Ukrainę płatności zagranicznych. Możliwe były jedynie transfery związane z wojskowym programem mobilizacyjnym.

Moratorium płatnicze - ciąg dalszy

16.06.2023 r. NBU przywrócił możliwość spłaty należności, które były m.in. zabezpieczone gwarancją lub poręczeniem międzynarodowej instytucji finansowej lub przyznane przy udziale zagranicznej agencji kredytów eksportowych, takiej jak KUKK. Jak podał NBU w komunikacie, dotyczy to zarówno spłaty kapitału, jak i odsetek.

Tutaj znajdziesz na bieżąco aktualizowaną listę towarów i usług objętych moratorium płatniczym

Działanie siły wyższej

Uproszczenie procedury certyfikacji siły wyższej

Izba Przemysłowo-Handlowa Ukrainy opublikowała standardowe oficjalne pismo poświadczające siłę wyższą w Ukrainie wynikającą z agresji Federacji Rosyjskiej, która doprowadziła do wprowadzenia stanu wojennego 24.02.2022 r.

Klauzula siły wyższej w kontrakcie

Należy pamiętać, że wystąpienie zdarzenia mającego charakter „siły wyższej” nie zwalnia z odpowiedzialności podmiotu naruszającego warunki kontraktu. Skuteczne powołanie się na wojnę jako zdarzenie siły wyższej wymaga wykazania, że działania mają bezpośredni wpływ na jego realizację.

Jeżeli jednak kontrakt nie przewiduje klauzuli siły wyższej, wówczas należy sięgnąć do ogólnych zasad odpowiedzialności za niewykonanie bądź nienależyte wykonanie umowy.

Ważnie: Sprawdź swoje zapisy umowy w zakresie siły wyższej.

Windykacja polubowna

Sposoby na odzyskanie należności:

- rozmowa telefoniczna z kontrahentem
- pisemne wezwanie do zapłaty (w treści wezwania wskazujemy kwotę należności, numery faktur, numer rachunku bankowego oraz termin zapłaty)

Skuteczne argumenty do zastosowania podczas negocjacji/mediacji w rozmowie z kontrahentem:

- możliwość skierowania sprawy do wyspecjalizowanej firmy windykacyjnej/kancelarii prawnej
- możliwość wszczęcia postępowania sądowego
- zagrożenie obciążeniem kosztami postępowania oraz złożenie wniosku do sądu o ogłoszenie upadłości dłużnika

W szczególności w czasie ciągle prowadzonych działań wojennych istotnym argument w negocjacjach z kontrahentem ukraińskim może być fakt, że należności zostały ubezpieczone w KUKU - argument ten pomaga głównie w negocjacjach z większymi podmiotami.

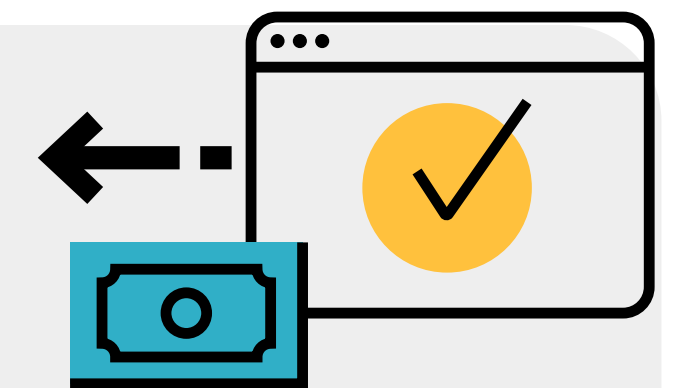
Inne czynności windykacji polubownej

- możliwość przeprowadzenia wizyty terenowej, jednak ze względu na wojnę nie na wszystkich terenach
- ugoda pozasądowa (mediacyjna), która może być zawarta przed rozpoczęciem windykacji polubownej, w trakcie jej trwania lub po jej zakończeniu – jest to rodzaj porozumienia dotyczący spłaty zadłużenia między wierzycielem i dłużnikiem; nawet jeśli postępowanie polubowne zakończy się niepowodzeniem, warto zawrzeć ugodę, gdyż jest to rozwiązanie tańsze i bardziej efektywne niż postępowanie sądowe
- wpis wykonawczy u notariusza potwierdzający zobowiązanie dłużnika, oszczędza czas i pieniądze
- sprzedaż wierzytelności, cesja praw wierzytelności
- przystąpienie do długu

Sposoby zapłaty:

przelew bankowy, gotówka (ograniczenia)

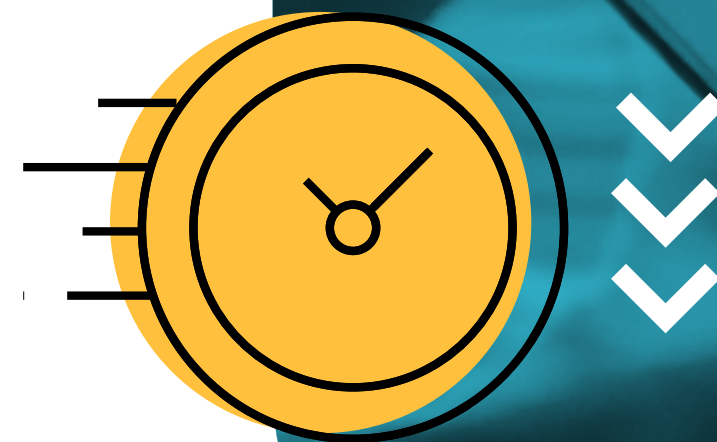
Odsetki za zwłokę

Odsetki za zwłokę wynoszą 3% w skali roku (chyba że umowa lub przepisy prawa przewidują inną wysokość). Roszczenia dotyczące odsetek podlegają ogólnemu przedawnieniu wynoszącemu trzy lata.

Termin przedawnienia roszczeń o zapłatę

Zgodnie z prawem ukraińskim termin przedawnienia wynosi trzy lata. W przypadku braku wyłączenia Konwencji Nowojorskiej termin przedawnienia wynosi cztery lata.

Postępowanie sądowe

Rozstrzygnięcia sporów między stronami ukraińskimi i zagranicznymi

Sugerowanym rozstrzygnięciem sporu jest międzynarodowy arbitraż handlowy - Ukraina jest stroną Konwencji Nowojorskiej o uznawaniu i wykonywaniu zagranicznych orzeczeń arbitrażowych.

Uznanie i wykonanie orzeczenia sądu zagranicznego jest możliwe w przypadkach przewidzianych umową międzynarodową z Ukrainą lub na zasadzie wzajemności.

Ukraina ma bardzo niewiele istotnych umów dwustronnych z obcymi państwami. Jednak w Ukrainie istnieje rozwinięta praktyka sądowa w zakresie uznawania i wykonywania orzeczeń sądów obcych opartych na zasadzie wzajemności.

Koszty sądowe w procesie

Koszty postępowania sądowego uzależnione są od kwoty roszczenia oraz zawiłości sprawy. Należy uwzględnić również koszty:

- tłumaczeń dokumentów, pełnomocnictw oraz apostille
- zastępstwa procesowego, ustalane indywidualnie
- prowizji agencji (jeżeli to agencja prowadzi sprawę)
- prawne (związane ze złożeniem pozwu)
- podatek państwowy 1,5% wysokości roszczenia

Sądownictwo w stanie wojennym

Ukraińskie sądy (w tym Sąd Najwyższy) są czynne. Jednak ze względu toczące się działania wojenne należy liczyć się z tym, że praca niektórych sądów może zostać zawieszona. Właściwość niektórych sądów, które nie mogą pełnić swoich funkcji, została zmieniona przez Sąd Najwyższy Ukrainy.

Zgodnie z zaleceniami Rady Sędziów Ukrainy sądy w Ukrainie powinny określić reżim pracy w zależności od sytuacji w swoich regionach. Stan wojenny służy jako uzasadniona podstawa do przedłużenia terminów procesowych przez ukraińskie sądy.

Postępowanie egzekucyjne

Po otrzymaniu tytułu egzekucyjnego komornik zawiadamia pisemnie dłużnika o wszczęciu postępowania egzekucyjnego i żąda dobrowolnej spłaty długu. Po czym w przypadku braku spłaty długu przystępuje do przeprowadzania czynności terenowych.

Czynności komornicze:

- zajęcie rachunku bankowego
- zajęcie ruchomości i nieruchomości
- zajęcie udziałów

Postępowanie egzekucyjne w stanie wojennym

Postępowanie egzekucyjne (działania egzekucyjne) na terenach działań wojennych (terenach okupowanych) jest zabronione.

Wszystkie terminy ustawowe wynikające z przepisów o postępowaniu egzekucyjnym zostają wstrzymane.

Dłużnicy mogą dokonywać niektórych płatności z zajętych rachunków w ramach ustalonych limitów.

Egzekucja na podstawie nakazu notarialnego jest zabroniona.

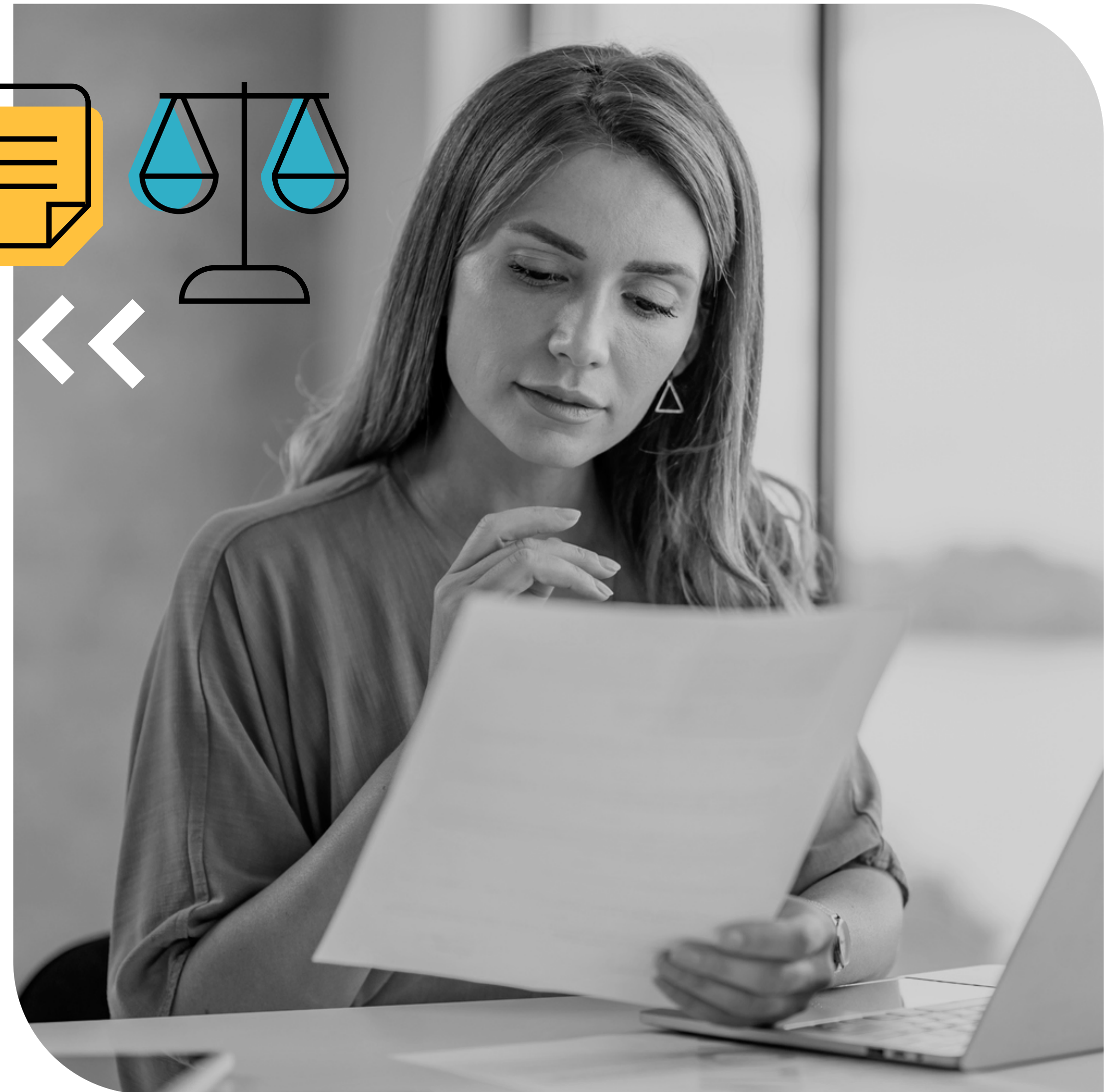
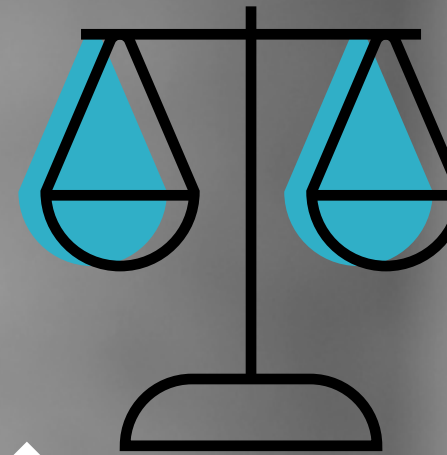

Postępowanie upadłościowe i restrukturyzacyjne

Zgodnie z postanowieniami Kodeksu Ukrainy o postępowaniach upadłościowych z dnia 18.10.2018 r. nr 2597-VIII wobec dłużnika – osoby prawnej stosuje się następujące procedury:

- zabezpieczenie majątku
- postępowanie sanacyjne
- upadłość

Standardowe postępowanie w przypadku niewypłacalności dłużnika rozpoczyna się od zabezpieczenia majątku dłużnika.

Postępowanie upadłościowe i restrukturyzacyjne - ciąg dalszy

Sanacja dłużnika ma na celu polepszenie sytuacji ekonomicznej dłużnika poprzez przywrócenie mu zdolności do wykonywania zobowiązań względem wierzycieli. Postępowanie to może być zainicjowane przez właściciela, zarząd dłużnika oraz inne osoby. Prawidłowo przeprowadzona sanacja może zapobiec ogłoszeniu upadłości dłużnika.

Plan naprawczy może m.in. obejmować następujące środki:

- odroczenie spłaty zadłużenia
- rozłożenie spłaty na raty i/lub umorzenie części zadłużenia
- sprzedaż części majątku spółki
- spłatę zadłużenia przez osobę trzecią
- spłatę zadłużenia przez właściciela

Postępowanie upadłościowe i restrukturyzacyjne - ciąg dalszy

Zarówno dłużnik, jak i wierzyciel mogą wszcząć postępowanie upadłościowe podmiotu prawnego. W tym celu należy złożyć stosowny wniosek wraz z załącznikami do właściwego Sądu Gospodarczego. Jednocześnie nowy kodeks znacznie upraszcza wymagania dotyczące wszczęcia postępowania upadłościowego na wniosek wierzyciela. Co do zasady postępowanie upadłościowe trwa 12 miesięcy, ale może się wydłużyć.

Procesy restrukturyzacyjne, upadłościowe i likwidacyjne nie uległy większym zmianom na skutek wprowadzenia stanu wojennego w Ukrainie. Sąd gospodarczy może jednak odmówić wszczęcia

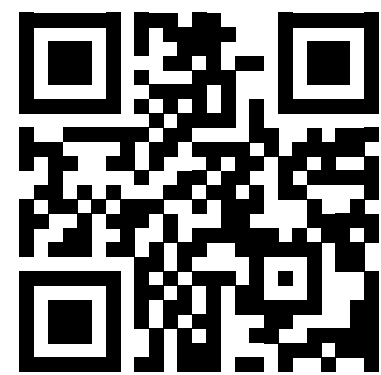

postępowania upadłościowego wobec kontrahenta, który jest stroną kontraktów rządowych lub prowadzi działalność na terytorium, uznanym przez centralny organ wykonawczy, za czasowo okupowane przez Federację Rosyjską.

Niniejszy przewodnik odzwierciedla stan z października 2023 r. i ma wyłącznie charakter informacyjny oraz poglądowy jak również

- ani w całości, ani w części nie stanowi oferty w rozumieniu art. 66 Kodeksu Cywilnego, źródła prawa, wykładni przepisów prawa oraz umowy ubezpieczenia
- ani w całości, ani w części, nie stanowi rekomendacji, porady ani opinii prawnej czy podatkowej.

Wykorzystanie treści zamieszczonych w niniejszym przewodniku odbywa się na wyłączną odpowiedzialność odbiorcy. Nie gwarantujemy aktualności, kompletności, dokładności oraz poprawności prezentowanych w przewodniku informacji i nie ponosimy odpowiedzialności za jakiegokolwiek decyzje, skutki tych decyzji oraz szkody lub straty powstałe lub mogące powstać w wyniku wykorzystania informacji zamieszczonych w niniejszym przewodniku.

 KUKE
Grupa PFR

00-025 Warszawa, ul. Krucza 50

Tel. (22) 108 99 70 lub 801 060 106

E-mail: kontakt@kuke.com.pl lub obslugaklienta@kuke.com.pl

KUKE S.A. nie ponosi odpowiedzialności za sposób wykorzystania informacji zawartych w niniejszym materiale oraz za możliwe konsekwencje jakichkolwiek działań podjętych w oparciu o informacje zamieszczone w przewodniku.

